

The page features three large, 3D-rendered red circles of varying sizes. Two thin red lines originate from the top left and extend towards the top and middle circles. A thin red line also extends from the top right towards the bottom circle. The text is contained within a light red rectangular box.

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

**ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СЪВМЕСТИМОСТТА НА
ОЦЕНКАТА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА
СРЕДА С ДОКЛАДА ЗА СТРАТЕГИЧЕСКА
ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА „ПРОГРАМАТА ЗА
ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО INTERREG -
ИПП БЪЛГАРИЯ - ТУРЦИЯ 2014 — 2020 Г.“ ПО ЛИНИЯ НА
ИНСТРУМЕНТА ЗА ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНА
ПОМОЩ (ИПП II)**

**ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2017 Г. ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СЪВМЕСТИМОСТТА НА
ОЦЕНКАТА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА С ДОКЛАДА ЗА СТРАТЕГИЧЕСКА
ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА „ПРОГРАМА ЗА ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО
INTERREG—ИПП БЪЛГАРИЯ — ТУРЦИЯ 2014—2020 Г.“ ПО ЛИНИЯ НА ИНСТРУМЕНТА ЗА
ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНА ПОМОЩ (ИПП II)**

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад за наблюдение е изготвен в съответствие с:

Доклад за Стратегическа екологична оценка на „ПРОГРАМА ЗА ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО INTERREG - ИПП БЪЛГАРИЯ - ТУРЦИЯ 2014 - 2020 г.“

Директива 2001/42/ЕК относно оценката на въздействие на някои планове и програми върху околната среда (по-нататък Директивата за СЕО)

Приложимо законодателство на Република България:

- Закон за опазване на околната среда
- Закон за смекчаване на последиците от изменението на климата
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за защитените територии
- Закон за водите
- Закон за почвите
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за туризма
- Български национални разпоредби/ постановления за условията и реда за оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с целите на опазване на защитените зони (последно изменение, считано от 30.11.2012)
- Становище по екологична оценка № 9-5/2014 г на Министерство на околната среда и водите (МОСВ)

Приложимо законодателство на Република Турция:

- Закон за опазване на околната среда
- Закон за енергийна ефективност
- Закон за контрол на твърди отпадъци
- Наредбите за контрол върху замърсяването от точкови източници на земята и контрол на замърсяването на почвата; управлението на качеството на повърхността на водата; защита на влажните зони; повишаване на енергийната ефективност в използването на енергийните ресурси и енергия.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата е официално одобрена на 22 юли 2015 г. с решение № С (2015) 5280 на Европейската комисия. През 2017 г. е изпълнена процедура по изменение на Програмата за добавяне на базови и целеви стойности на показателите за резултати в контекста на рамката за изпълнението в съответствие с чл. 34, ал. 1 от Регламент за изпълнение (ЕС) 447/2014 и чл. 8, ал. 2, б. „б“, подточка v) от Регламент (ЕС) 1299/2013. Извършеното изменение не оказва влияние върху предвидените за изпълнение приоритети и дейности, съответно не изисква изготвяне на нов доклад за стратегическа екологична оценка и ново становище по екологична оценка на МОСВ.

Първата покана за набиране на проектни предложения беше публикувана на 16 ноември 2015 г. с финансов ресурс за 2015, 2016 и 2017 г. от 11 028 255 евро, разпределени по приоритетни оси, както следва:

- Приоритетна ос 1 „Околна среда“ –5 514 127,50 евро;
- Приоритетна ос 2 „Устойчив туризъм“ –5 514 127,50 евро.

През м. март и април 2017 г. по Първата покана за набиране на проектни предложения бяха подписани 34 договора за субсидия с водещите партньори от допустимия регион между Република България и Република Турция на обща стойност 8 706 522,46 евро. През периода юли – октомври 2017 г. бяха сключени 9 допълнителни договора за субсидия, финансиращи изпълнението на проекти от списъка с резерви на обща стойност 1 285 762 евро.

Общият брой на договорите за субсидия по Първата покана за набиране на проектни предложения е 43 на обща стойност 9 992 285 евро, разпределени по приоритетни оси както следва:

- Приоритетна ос 1 "Околна среда" – 16 договора на обща стойност 5 437 525 евро, от които 10 инвестиционни проекта и 6 проекта от типа „меки мерки“;
- Приоритетна ос 2 "Устойчив туризъм" – 27 договора на обща стойност 4 554 760 евро, от които 6 инвестиционни проекта и 21 проекта от типа „меки мерки“.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА МЕРКИТЕ И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО НАМАЛЯВАНЕ И ЕЛИМИНИРАНЕ НА ВЪЗМОЖНИТЕ НЕГАТИВНИ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА ПРОГРАМАТА

В съответствие с точка I „Мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последици от прилагането на програмата“ от Становището по екологична оценка на МОСВ в проектните предложения трябва да са изпълнени следните изисквания:

1. Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, предмет на „Програмата за трансгранично сътрудничество INTERREG - ИПП БЪЛГАРИЯ - ТУРЦИЯ 2014 - 2020 г.“, попадащи в обхвата на приложенията към ЗООС или извън тях, както и под разпоредбите на чл. 31 от ЗБР, подлежат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитените зони и могат да бъдат одобрени само след решение/ становище по ОВОС/ЕО/ОС за одобряване/ съгласуване при съобразяване с препоръките в извършените оценки, както и с условията, изискванията и мерките, постановени с решението/ становището.
2. Развитието на туризма следва да е съобразено с капацитета на рекреационно натоварване на територията, като се осигурят подходящо отвеждане и пречистване на отпадъчните води и управление на отпадъците.
3. Разработката на туристически пакети по Приоритетна ос 2 следва да отчита, че дейности като излети „сафари“, трасето „офрууд“ за наблюдение на редки и застрашени животински видове не са допустими, тъй като водят до значителни увреждания на околната среда и в частност – биологичното разнообразие.

Взимайки под внимание изложените по-горе препоръки, УО е включил всички от тях в Насоките за кандидатстване по поканите за набиране на проектни предложения, а именно:

- От всички инвестиционни предложения се изисква да представят положителна оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), в случай че за предвидените дейности се изисква ОВОС от националното законодателство. Когато съответното законодателство не изисква ОВОС, кандидатите трябва да представят декларация от съответните институции за изключение от правилото за ОВОС;
- Всички инвестиционни дейности следва да бъдат в съответствие с приложимото национално законодателство за съответния вид строителни и монтажни работи (включително тези, свързани с развитието на туризма);
- Дейности, като „сафари“ туризъм, „извън маршрути“ (оф-роуд) проследяване за наблюдение на редки и застрашени видове са включени в списъците на недопустими дейности за всички приоритетни оси. Всички препоръки, включени в оценката за въздействие върху околната среда, са надлежно предвидени още на етапа на кандидатстване и са строго съблюдавани и изпълнени като задължителен критерий при оценката и подбора на проекти за финансиране по първата покана за представяне на предложения.

В допълнение, в случай на изпълнение на инвестиционни дейности в рамките на територии със специален статут (национални паркове, природни и архитектурни резервати, паметници на културата, защитени територии, включени в Натура 2000) кандидатите трябва да предоставят съответната документация (разрешения, съгласия, удостоверения, становища и др.), изисквана от съответните приложими разпоредби на националното законодателство.

На *етап кандидатстване* всички 9 одобрени за финансиране проекти по Първата покана за подаване на предложения, които предвиждат в обхвата си изпълнение на строително-монтажни работи (СМР), са представили необходимите документи, издадени от съответните компетентни органи (съгласно приложимото национално законодателство), като са декларирали, че за дейностите в обхвата на проектното предложение не

се изисква провеждане на процедура по ОВОС, тъй като планираните дейности не засягат пряко природни местообитания и защитени територии, както и не съществува възможност за негативен ефект върху околната среда и човешкото здраве.

Останалата част от проектите, одобрени за финансиране по Първата покана за подаване на предложения, не предвиждат изпълнение на СМР в обхвата на дейностите си, затова за тях не се изисква ОВОС /становище от компетентните екологични организации – това касае проектите с включени „меки мерки“ в обхвата на дейностите им (27) и проектите със статус „инвестиционни“, но без СМР в техния обхват на интервенция (7).

По време на *оценителния процес*, съвместимостта на проектните предложения с посочените по-горе изисквания е надлежно проверена от оценителите и само проектите, които покриват горепосочените критерии, са предложени и одобрени за финансиране.

След сключването на договор за субсидия всички предложени за финансиране проекти по Първата покана извършиха самооценка на очакваните екологични последици от предвидените в проектите дейности по отношение на шестте въпроса, касаещи околната среда (въздух и климат; биоразнообразие, фауна и флора; води; почви; население и човешко здраве; културно/ природно наследство и ландшафт). За целите на самооценката беше използван въпросникът, заложен в раздел 10.2 от доклада за ЕО, а резултатите са сравнени с очакваните последици за съответната Специфична цел според доклада за ЕО.

Разпределението на финансираните проектни предложения по Специфичните цели (СЦ) на Програмата е, както следва:

Приоритетна ос 1 „Околна среда“:

- Специфична цел 1.1 „Предотвратяване и смекчаване на последиците от природните и предизвиканите от човека бедствия в трансграничния район“ - 7 проекта;
- Специфична цел 1.2 „Подобряване на капацитета за опазване на природата, устойчиво използване и управление на общите природни ресурси чрез съвместни инициативи в трансграничния район“ - 9 проекта.

Приоритетна ос 2 „Устойчив туризъм“:

- Специфична цел 2.1 „Повишаване на туристическата привлекателност на трансграничния район чрез по-добро използване на природното, културното и историческото наследство и свързаната с него инфраструктура“ - 6 проекта;
- Специфична цел 2.2 „Повишаване на потенциала за трансграничен туризъм чрез развитие на общи дестинации“ - 10 проекта;

- Специфична цел 2.3 „Увеличаване на работата в мрежа за развитие на устойчив туризъм чрез инициативи за трансгранично сътрудничество“ - 11 проекта.

Таблицата по-долу представя обобщена информация относно извършената от бенефициерите самооценка:

ПОДРОБНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА САМООЦЕНКА НА ПРОЕКТИТЕ ПО ПРИОРИТЕТНИ ОСИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ / шаблон /

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
ПО 1 СЦ 1.1	Въздух и Климат	+	3	4	0	0	По три проекта се предвиждат доставки на ново противопожарно оборудване, което ще подобри възможностите за борба с пожарите, за предотвратяване и смекчаване на последиците от пожари. Предвидените мерки ще доведат до положителен ефект за околната среда и намаляване на замърсяването на въздуха. Очаква се останалите проекти да имат неутрален ефект спрямо околната среда по отношение на въздуха и климата.
	Биоразнообразие, фауна и флора	+	3	4	0	0	Предвидените по три от проектите дейности, свързани с предотвратяване и смекчаване на последиците от природните и причинените от човека бедствия, ще имат позитивно въздействие върху съхраняването на биоразнообразието, фауната и флората в трансграничния район. Останалите проекти биха имали неутрален ефект.

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
	Води	0	1	6	0	0	Повечето проекти ще имат неутрален ефект по отношение на водите.
	Почви	0	1	6	0	0	Повечето проекти ще имат неутрален ефект по отношение на почвите.
	Население и човешко здраве	+	3	4	0	0	Част от проектите ще окажат влияние върху осведомеността и насърчаването на еко-съобразно поведение на гражданите чрез съвместни инициативи и обучения, свързани с предотвратяване и смекчаване на последиците от природните и причинените от човека бедствия. Останалите проекти ще имат неутрален ефект по отношение на населението и човешкото здраве.
	Култури / Природно наследство и ландшафт	0	1	6	0	0	Повечето проекти по СЦ 1.1 не предвиждат дейности, които ще имат пряко позитивно въздействие чрез мерките за съхранение и защита на културното и природно наследство и ландшафта.
ПО 1 СЦ 1.2	Въздух и Климат	+	4	5	0	0	Четири от проектите включват дейности, които ще доведат пряко до подобряване на екологичните условия в територии от трансграничния регион и повишаване капацитета за

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последиви	Неутрални (0) екологични последиви	Негативни (-) екологични последиви	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							опазване и устойчиво използване на водните ресурси.
	Биоразнообразие, фауна и флора	+	7	2	0	0	По-голямата част от проектите по СЦ 1.2 ще имат позитивни последици върху биоразнообразието, фауната и флората. По тях са предвидени мерки за управление на битови отпадъци и почистване на речни корита, което непряко ще спомогне за съхранение на екосистемите.
	Води	+	5	4	0	0	Дейностите по пет от проектите биха имали положителни последици върху водите. Предвидени са инвестиционни мерки - дейности по почистване и укрепване на водни басейни, закупуване на оборудване и разработване на съвместни планове за действия, свързани с управление на отпадъци.
	Почви	+	5	4	0	0	Изпълнението на дейностите в пет от проектите се очаква да има позитивни последици спрямо опазване/подобряване на състоянието на почвата. Останалите проекти биха имали неутрален ефект.
	Население и човешко здраве	+	6	3	0	0	По-голямата част от проектите биха имали ефект върху насърчаването на устойчивото управление на отпадъците, като

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							по този начин ще осигурят позитивни последици за населението и човешкото здраве.
	Култури / Природно наследство и ландшафт	+	4	5	0	0	Очаква се четири от проектите да имат непреки позитивни последици спрямо културно / природното наследство и ландшафта чрез изпълнение мерки за управлението на отпадъците и опазване на природата.
ПО 2 СЦ 2.1	Въздух и Климат	0	1	5	0	0	Повечето проекти по СЦ 2.1 биха имали неутрален ефект спрямо въздуха и климата. Изпълнението на дейностите по един от проектите би имало непряк положителен ефект върху намаляването на замърсяването на въздуха.
	Биоразнообразие, фауна и флора	+	3	3	0	0	За част от проектите се очаква да имат непреки позитивни последици спрямо съхраняването на биоразнообразието в трансграничния регион. Останалите проекти биха имали неутрален ефект.
	Води	0	1	5	0	0	Повечето проекти по СЦ 2.1 биха имали неутрален ефект спрямо водите. Изпълнението на дейностите по един от проектите би имало непряк положителен ефект върху устойчивото управление на водните ресурси.

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
	Почви	0	0	6	0	0	Очаква се всички проекти от СЦ 2.1 да имат неутрални последици по отношение на околната среда, тъй като не са предвидени дейности, засягащи почви.
	Население и човешко здраве	0	0	6	0	0	Очаква се всички проекти от СЦ 2.1 да имат неутрални последици по отношение на околната среда, тъй като не са предвидени дейности, засягащи население и човешко здраве.
	Култури / Природно наследство и ландшафт	+	6	0	0	0	Всички проекти по СЦ 2.1 предвиждат положителен принос към увеличаване на туристическата привлекателност на региона чрез подобряване на състоянието на природното и културното наследство и свързаната с него инфраструктура.
ПО 2 СЦ 2.2	Въздух и Климат	0	0	10	0	0	По проектите, финансирани по СЦ 2.2, не са предвидени дейности, засягащи въздуха и климата.
	Биоразнообразие, фауна и флора	0	1	9	0	0	Един от проектите би имал положителен ефект върху опазването на биоразнообразието. Останалите проекти биха имали неутрален ефект.
	Води	0	1	9	0	0	Един от проектите би имал положителен ефект върху опазването на водните ресурси.

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							Останалите проекти биха имали неутрален ефект.
	Почви	0	0	10	0	0	По проектите, финансирани по СЦ 2.2, не са предвидени дейности, засягащи почвите.
	Население и човешко здраве	0	0	10	0	0	По проектите, финансирани по СЦ 2.2, не са предвидени дейности, засягащи населението и човешкото здраве.
	Култури / Природно наследство и ландшафт	0	7	3	0	0	По-голямата част от проектите биха имали положителен принос към насърчаването на устойчивото използване на природните ресурси и развитието на алтернативни форми на туризъм.
ПО 2 СЦ 2.3	Въздух и Климат	0	0	11	0	0	По проектите, финансирани по СЦ 2.3, не са предвидени дейности, засягащи въздуха и климата.
	Биоразнообразие, фауна и флора	0	0	11	0	0	По проектите, финансирани по СЦ 2.3, не са предвидени дейности, засягащи биоразнообразие, фауна и флора.
	Води	0	0	11	0	0	По проектите, финансирани по СЦ 2.3, не са предвидени дейности, засягащи водите.
	Почви	0	0	11	0	0	По проектите, финансирани по СЦ 2.3, не са предвидени дейности, засягащи почвите.
	Население и човешко здраве	+	0	11	0	0	По проектите, финансирани по СЦ 2.3, не са предвидени

ПО / СЦ	Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Очаквани последици в зависимост от ЕО	Брой проекти с очаквани				Коментари / бележки / предприетите мерки
			Положителни (+) екологични последици	Неутрални (0) екологични последици	Негативни (-) екологични последици	Както положителни така и отрицателни (+/-)	
							дейности, засягащи населението и човешкото здраве.
	Култури / Природно наследство и ландшафт	+	8	3	0	0	Осем от проектите ще имат положителен принос към развитието на устойчив туризъм чрез инициативи, насърчаващи устойчивото използване на природните ресурси, културното и историческо наследство.

РЕЗЮМЕ на отговорите по оценка на екологичното съответствие на проектните предложения, на база на подадените от водещите партньори
контролни листове за проверка на съвместимостта / шаблон /

Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Екологични въпроси / показатели (индикатори)	Отговори / Коментари
Въздух и Климат	Проектите ще имат ли ефект върху намаляване на замърсяването на въздуха?	Отражение върху намаляване замърсяването на въздуха се очаква да имат проектите по Приоритетна ос 1 „Околна среда“, Специфична цел 1.1 „Предотвратяване и смекчаване на последиците от природни и предизвикани от човека бедствия в трансграничния регион“ . По първата покана за проектни предложения се изпълняват няколко проекта, насочени към предотвратяване на горски пожари и може да се счита, че имат индиректно въздействие върху опазването на въздуха и климата.
	Проектите ще имат ли ефект върху намаляването на вредните емисии (GHG) във въздуха?	Очаква се проектите, изпълнявани по Специфична цел 1.1, да имат ефект върху намаляване на вредните емисии във въздуха чрез постигане на висока ефективност в гасенето на пожари със закупуването на съвременни средства за борба с природните бедствия. Инвестициите за изграждане на съоръжения за наблюдение и ранно оповестяване на горски пожари също се очаква да имат позитивен ефект върху намаляване на вредните емисии във въздуха чрез съкращаване на времето за гасене на възникнали пожари.
	Проектите ще имат ли ефект върху подкрепата за екологично чист транспорт?	В обхвата на изпълняваните по Специфична цел 1.1 проекти се предвижда доставката на специализирани транспортни средства за целите на превенцията и борбата с природни и антропологични бедствия. Закупуването на нови автомобилни превозни средства, произведени в съответствие със съвременните екологични изисквания, е възможно да се определи и като подкрепа за осигуряване на екологично чист транспорт.
	Проектите ще имат ли ефект върху повишаване на ефекта от насърчаване на борбата с горските пожари и тяхното управление и превенция?	Проектите, изпълнявани по Първата покана по Специфична цел 1.1, са пряко насочени към интервенции за превенция и борба с горските пожари. Предвидени са за изпълнение строителни дейности по изграждане на наблюдателни

<p>Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)</p>	<p>Екологични въпроси / показатели (индикатори)</p>	<p>Отговори / Коментари</p>
	<p>Проектите ще имат ли ефект върху насърчаването на отговорно поведение на обществото чрез въвличане на гражданите в борбата с изменението на климата?</p>	<p>съоръжения – кули за топлинно сканиране с голям периметър на действие и автоматично оповестяване за огнища на пожари. В обхвата на изпълняваните проекти са планирани доставки на високоспециализирано оборудване за гасене на пожари, вкл. и за дистанционно управляемо наблюдение за овладяване на разпространението им.</p> <p>Планираните в рамките на проектите по Специфична цел 1.2. „Подобряване на капацитета за опазване на природата, устойчиво използване и управление на общи природни ресурси чрез инициативи за сътрудничество в трансграничния регион“ съвместни инициативи имат директен ефект за насърчаване на целевите групи към опазване на околната среда и борбата с изменението на климата. По част от проектите се предвижда разработването на дългосрочни планове и стратегии с трансграничен обхват, целящи изграждане на обществени нагласи и отговорно поведение за опазване на природата. „Меки“ мерки по проектите от Специфична цел 1.1. „Предотвратяване и смекчаване на последиците от природни и предизвикани от човека бедствия в трансграничния регион“ за провеждане на семинари и обучения, изграждането на работни групи и мрежи за сътрудничество също са с тематична насоченост по проблемите на опазването на околната среда, в т.ч. и изменението на климата.</p>
<p>Биоразнообразие, фауна и флора</p>	<p>Проектите ще имат ли ефект върху опазването на биологичното разнообразие, местообитания и екосистеми и техните услуги?</p>	<p>Очаква се проекти, изпълнявани по Специфична цел 1.2. „Подобряване на капацитета за опазване на природата, устойчиво използване и управление на общи природни ресурси чрез инициативи за сътрудничество в трансграничния регион“ да имат директен ефект върху опазването на биологичното разнообразие и екосистемите. Чрез изпълнението на възстановителни инвестиционни мерки по поречието на реки и при крайморски езера се цели запазване на естествените местообитания и възстановяването на равновесието в екосистемите.</p> <p>От проектите по Специфична цел 1.1. „Предотвратяване и намаляване на последиците от природни и предизвикани от</p>

<p>Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)</p>	<p>Екологични въпроси / показатели (индикатори)</p>	<p>Отговори / Коментари</p>
		<p>човека бедствия в трансграничния регион“ също се очаква да имат косвен ефект върху опазване на екосистемите чрез изпълняваните по тях мерки за превенция от бедствия.</p>
	<p>Проектите ще имат ли ефект върху намаляването на загубата на биологично разнообразие?</p>	<p>Очаква се проекти по Специфична цел 1.2 да имат ефект върху намаляване на загубата на биологично разнообразие предвид инвестиционна дейност с дългогодишен хоризонт на въздействие, която се осъществява по тях. За „меки“ дейности с насоченост към оценка на състоянието и набелязване на мерки за защита на застрашени видове, като орхидеята, също се счита, че могат в бъдеще да имат ефект върху запазване на биологичното разнообразие.</p>
	<p>Проектите ще имат ли ефект върху насърчаването на отговорно поведение на обществото чрез въвличане на гражданите в опазването на биоразнообразието и природните зони?</p>	<p>От включени в рамките на проекти по Специфична цел 1.2 дейности за повишаване на капацитета на общностите за опазване на околната среда и устойчиво използване на природните ресурси, като семинари, дискусии, кръгли маси и web базирани платформи, кампании по почистване, кръжоци за деца и младежи се очаква да имат директен ефект върху насърчаване на отговорното отношение на обществото за опазване на биоразнообразието и природните зони.</p>
	<p>Проектите ще имат ли ефект върху насърчаването на туризма, което ще осигури висока степен на опазване на околната среда?</p>	<p>От дейности в обхвата на Приоритетна ос 2 „Устойчив туризъм“, Специфична цел 2.2 „Увеличаване на трансграничния туристически потенциал чрез разработване на общи дестинации“ и Специфична цел 2.3. „Увеличаване на мрежата за развитие на устойчив туризъм чрез инициативи за трансгранично сътрудничество“, като зелени училища и училища на открито, целящи да възпитат подрастващите в отговорно отношение към околната среда, се очаква да имат ефект върху насърчаване на еко туризма и туризма с цел опазване на околната среда.</p>
<p>Води</p>	<p>Проектите ще имат ли ефект върху подобряването на екологичното и химичното състояние на водните тела?</p>	<p>Очаква се проекти в обхвата на Специфична цел 1.1. да имат директен ефект върху екологичното и химичното състояние на водните тела чрез реализирането на инвестиционни дейности по повишаване на проводимостта на речни корита, почистване, възстановяване на естествени протоци за воден обмен и др.</p>

Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Екологични въпроси / показатели (индикатори)	Отговори / Коментари
	Проектите ще имат ли ефект върху насърчаването на устойчивото използване на водните ресурси?	Не се очаква проекти да имат директен ефект върху устойчивото използване на водните ресурси. Индиректен ефект е възможен чрез изпълнение на дейности по разработване на съвместни планове за мониторинг на водните басейни и осигуряване на устойчивост на екологичното им състояние в обхвата на Специфична цел 1.2.
	Проектите ще имат ли ефект върху насърчаването на устойчивото използване на устойчив туризъм в посока опазване на водните ресурси?	Не се очаква ефект за насърчаване на туризма в посока опазване на водните ресурси.
	Проектите ще имат ли ефект върху насърчаването на отговорно поведение на обществото чрез въвличане на гражданите в устойчивото използване на водите?	Може да се очаква индиректен ефект в резултат на някои от дейностите за насърчаване опазването на околната среда рефериращи към кръговрата на водата и състоянието на питейните водни запаси.
Почви	Проектите ще имат ли ефект върху запазването на функционалността на почвата?	Не се очаква проекти по Програмата да имат ефект върху запазването на функционалността на почвата.
	Проектите ще имат ли ефект върху насърчаването на устойчивото ползване на почвените ресурси?	„Меки“ дейности по промотиране на „Органичното производство“ в рамките на проекти по Специфична цел 1.2 може да имат индиректен ефект върху устойчивото ползване на почвените ресурси.
	Проектите ще имат ли ефект върху насърчаването на устойчивия туризъм към опазване на земята?	Не се очаква проекти да имат ефект върху устойчивия туризъм с насоченост към опазване на земята
	Проектите ще имат ли ефект върху насърчаването на отговорно поведение на обществото чрез повишаване на познанията и съзнанието за опазване на почвата?	Не се очаква ефект върху повишаване на познанията и съзнанието за опазване на почвата
Население и човешко здраве	Проектите ще имат ли ефект върху намаляването на заболявания, причинени от природни бедствия?	Очаква се проектите в обхвата на Специфична цел 1.1 да имат директен ефект върху намаляване на заболявания, причинени от природни бедствия поради реализирането на саниращи мероприятия в обхвата на водните тела и течения. „Меки“ мерки, насочени към повишаване на капацитета за реакция в условията на наводнения също биха имали ефект върху намаляване на заболяванията и превенция на човешкото здраве.
	Проектите ще окажат ли влияние върху повишаването на контрола върху екологични рискове и опасности, свързани със здравето?	Проектите по Специфична цел 1.1 имат директен ефект върху контрола на опасностите, застрашаващи човешкото здраве. Инвестиционните дейности за предотвратяване на

Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Екологични въпроси / показатели (индикатори)	Отговори / Коментари
	<p>Проектите ще окажат ли влияние върху насърчаването на превенция на риска и управлението на природни и причинени от човека бедствия?</p> <p>Проектите ще окажат ли влияние върху насърчаването на устойчивото управление на отпадъците, за да се защити здравето на хората?</p>	<p>наводнения, превенцията и потушаването на пожари, както и доставката за високотехнологично оборудване за нуждите на специализирани регионални звена, целят защита и безопасност на населението.</p> <p>Множество мерки за разработване на съвместни планове за оценка на риска от бедствия, стратегии за превенция и намаляване на отрицателното въздействие от природни и причинени от човека бедствия, вкл. установяването на трансгранични мрежи за обмяна на опит и информация по Специфична цел 1.1, ще окажат директен положителен ефект.</p> <p>Изпълняваните в рамките на Специфична цел 1.2 дейности за доставка на оборудване за събиране на отпадъци ще окажат ефект върху насърчаването на устойчивото управление на отпадъците, в т.ч. и в контекста на защита здравето на човека.</p>
	<p>Проектът ще окаже ли влияние върху насърчаването на екологично отговорно поведение на обществото чрез въвличане на гражданите в решаването на проблемите на околната среда?</p>	<p>Всички проекти по Специфична цел 1.2 и някои от дейностите на проекти по Специфична цел 1.1 ще окажат директен положителен ефект върху насърчаване на екологично отговорно поведение на обществото. Повечето от тях имат за цел да поощрят гражданите към активна роля при взимането на решения по проблемите на околната среда.</p>
<p>Култури / Природно наследство и ландшафт</p>	<p>Проектите ще имат ли ефект върху опазване и възстановяване на културното и природно наследство?</p> <p>Проектите ще имат ли ефект върху насърчаването на устойчиво управление и планиране на културните и природните ландшафти?</p>	<p>Проектите в обхвата на Специфична цел 2.1 са с основна насоченост към повишаване на атрактивността на културното и природно наследство чрез мерки за неговото опазване и възстановяване, като инвестиционни дейности, осигуряващи достъп, консервация и реставрация, социализация на средата.</p> <p>Освен проектите по Специфична цел 2.1, така и проектите по Специфична цел 2.2 „Увеличаване на трансграничния туристически потенциал чрез разработване на общи дестинации“, имат директен ефект върху насърчаване на устойчиво управление на културни и природни ландшафти. Инвестиционните дейности по дългосрочно и общодостъпно експониране на обекти на културното наследство се допълват от „меките“ дейности за промотиране на природни ландшафти чрез включване им в туристически дестинации, web базирани</p>

Околна среда (за които последствията за околната среда се оценяват в съответствие с Директива 2001/42/ЕС)	Екологични въпроси / показатели (индикатори)	Отговори / Коментари
		платформи и провеждане на публични инициативи за културен обмен.
	Проектите ще имат ли ефект върху насърчаването на устойчивото използване на природните ресурси за постигане на устойчив туризъм?	Повечето от проектите по Специфична цел 2.1, 2.2 и 2.3 са с насоченост към използването на природните ресурси за насърчаване развитието на устойчив туризъм
	Проектите ще имат ли ефект върху насърчаването на отговорно съзнание на обществото чрез повишаване на познанията и съзнанието за опазване и защита на културното наследство и ландшафт?	Очаква се всички проекти по Приоритетна ос 2 „Устойчив туризъм“ да имат ефект върху повишаване на съзнанието на обществото за културното или природното наследство в частност и за тяхното опазване.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА МЕРКИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ВЪРХУ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Таблицата по-долу дава обобщена информация за степента на изпълнение на показателите за ЕО в рамките на програмата, както е представено в раздел 10.1 на доклада за ЕО.

Предвид факта, че към края на отчетния период договорите да субсидия са в начален етап на изпълнение или не са приключили към края на 2017 г., годишните достижения на индикаторите по ЕО за 2017 г. са „0“.

Номер на изходен показател	Индикатор / Показател (наименование на индикатора)	Мерна единица	Целева стойност (2023)	Годишна стойност								Източник на информацията	
				2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
ИП 1.1.1	Брой на интервенции, свързани с превенция на риска и управлението на природни бедствия и бедствия причинени от човека	Брой	3	0	0								Тримесечни доклади за напредък по проектите

ИП 1.1.2	Брой на доставеното специализирано оборудване / дълготрайни активи / съвместно/и оборудване / услуги, създадени или подобрени, свързани с предотвратяване на риска и управление на природни и причинени от човека опасности и бедствия	Брой	3	0	0							Тримесечни доклади за напредък по проектите
ИП 1.1.3	Брой на съвместни стратегии / общи насоки, обучения, информационни кампании, обмяна на опит за превенция на риска и управлението на природни и причинени от човека опасности и бедствия	Брой	6	0	0							Тримесечни доклади за напредък по проектите
ИП 1.2.1	Брой на защитените природни територии, обхванати от интервенции	Брой	5	0	0							Тримесечни доклади за напредък по проектите
ИП 1.2.2	Брой на инициативите за защита на природата, обучения, обмен на опит и ноу-хау, съвместни кампании за повишаване на осведомеността, планове за управление на защитените територии.	Брой	28	0	0							Тримесечни доклади за напредък по проектите
ИП 2.1.1	Обща дължина на реконструирани или модернизираны пътища за достъп до природни, културни и исторически места за туризъм.	Километри	5	0	0							Тримесечни доклади за напредък по проектите
ИП 2.1.2	Обща дължина на новопостроени, реконструирани или модернизираны колоездачни маршрути / пешеходни алеи	Километри	8	0	0							Тримесечни доклади за напредък по проектите
ИП 2.1.3	Брой новопостроени / реконструирани съоръжения в / водещи до туристически обекти в допустимия трансграничен регион	Брой	10	0	0							Тримесечни доклади за

												напредък по проектите
ИП 2.1.4	Брой реконструирани / възстановени културни и исторически туристически обекти в допустимия трансграничен район	Брой	15	0	0							Тримесечни доклади за напредък по проектите

ОБЩИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ (АКО ИМА ТАКИВА)

Всички конкретни мерки и изисквания за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно елиминиране на възможните негативни последствия от изпълнението на Програмата, заложи в Становището по екологичната оценка на МОСВ, са надлежно изпълнени, както по време на етапа на кандидатстване, оценка и подбор, така и по време на изпълнение на проектите. По-специално, всички 9 от проектите в процес на реализация, които предвиждат в обхвата си на интервенции СМР, са представили необходимите екологични документи, издадени от съответните компетентни органи (в зависимост от приложимото национално законодателство). Представените документи показват неоспоримо, че планираните дейности няма да окажат влияние на естествените местообитания и защитени територии, както и че не съществува възможност за негативен ефект върху околната среда и човешкото здраве.

По време на процеса на оценка и подбор съвместимостта на проектни предложения за специфичните изисквания за околната среда (съгласно Становището по екологичната оценка на МОСВ) е надлежно проверена и само тези проекти, които напълно отговарят на критериите за подбор, са били предложени и одобрени за финансиране.

Като се има предвид гореизложеното, може да се заключи, че към настоящия момент не е необходимо предприемане на корективни мерки, тъй като всичките финансирани по първата покана 43 проекта, които са били в процес на изпълнение през 2017 г., са в съответствие с очакванията на отчета за ЕО и нито един от тях няма да окаже негативен ефект върху околната среда по поставените шест екологични проблема.